

Список використаних джерел

1. Захарова О. С. Повышение качества юридического образования. *Вестник Чувашского университета*. Чебоксары, 2006. № 5. С. 222–226.
2. Бондар Ю. М. Академічна спільнота як рушійна сила докорінних змін у вітчизняній юриспруденції. *Кафедра теорія держави та права: етапи становлення та перспективи розвитку*: наук.-теорет. конф., м. Київ, 2 червня 2016. Київ, 2016. С. 13–17. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/14636>.
3. Саблин Д. А. Аксиологические основания юридического образования. *Вестник Оренбургского государственного университета*. Оренбург, 2012. № 9 (145). С. 18–22
4. Макарова З. В. Нравственный идеал профессии юриста. *Судебная власть и уголовный процесс*. Воронеж, 2016. № 2. С. 200–203.
5. Давыдова М. Л. Обучение юридической профессии в России и США: к вопросу об универсальных основаниях. *Право и современные государства*. Москва, 2012. № 3. С. 4–12.

Павлютін Юрій Миколайович,
доцент кафедри адміністративної діяльності поліції
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ У СФЕРІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Світові процеси глобалізації спричинили утворення транснаціональних злочинних організацій з відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, дії яких є загрозою національній безпеці будь-якої держави. При цьому даний процес відбувається набагато швидше, ніж процес правової й економічної інтеграції на державному рівні, оскільки злочинці не обмежені такими умовностями, як політична несумісність, відсутність необхідного правового регулювання, суверенітет держави тощо. Характер злочинної діяльності вимагає активної взаємодії з правоохоронними органами різних країн, про що свідчать міжнародно-правові нормативні акти.

На сьогоднішній день у Європі прийнято чимало нормативно правових документів що стосуються механізмів співпраці у питаннях боротьби з кримінальними правопорушеннями. Зокрема, це Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 р.; Європейська Конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах, 1959 р.; Європейська Конвенція про міжнародне визнання рішень у кримінальних справах, 1970 р.; Європейська Конвенція про

передачу процесу в кримінальних справах, 1972 р. [1].

Після закінчення Другої світової війни ініціативу в боротьбі з поширенням наркотиків, а разом з нею і з відмиванням «брудних» грошей, узяла на себе Організація Об'єднаних Націй. Одним із перших нормативних документів, фундаментом міжнародного законодавства з цієї проблеми, прийнято вважати Єдину Конвенцію Об'єднаних Націй про одурманюючі засоби 1961 р., згодом доповнену і змінену Протоколом 1972 р. Доповнення значно розширили перелік одурманювальних засобів, які підлягають забороні. До таких поряд з опіумом і похідними від нього речовинами були включені синтетичні одурманюючі речовини, а також вироби з кокаїну й індійських конопель.

Однак триваюче зростання наркобізнесу змусили Організацію Об'єднаних Націй знову повернутися до вирішення цієї проблеми. За пропозицією Венесуели Генеральна Асамблея ООН у грудні 1984 р. в спеціально ухваленій Резолюції доручила Раді ООН невідкладно приступити до розробки проекту нової Конвенції і вже через два роки, в 1986 р., Комісія з проблем боротьби з поширенням одурманювальних засобів ООН в ухваленій Резолюції виділила 14 елементів майбутнього проекту Конвенції.

У листопаді 1988 р. у Відні була скликана Конференція ООН з боротьби з нелегальним оборотом одурманювальних і психотропних речовин. Важливою, новаторською і дуже цінною рисою Конвенції стала її вимога, щоб злочини відмивання грошей, всі інші злочини, пов'язані з обігом наркотиків, розглядалися судами всіх держав-учасниць Конвенції з особливою старанністю. Конвенція зазначає, що сторони підтверджують, що їхні суди й інші установи, які здійснюють функції судової влади, братимуть до уваги як обтяжуючі обставини – такі фактичні обставини, як: співучасть у здійсненні злочину організованою групою, до якої входить злочинець; співучасть злочинця в інших міжнародних організованих злочинних діях; співучасть злочинця в інших незаконних діях, пов'язаних із здійсненням злочинів; застосування злочинцем сили чи зняряддя; факт, що злочинець виконував функції публічної влади і злочин пов'язаний з виконанням ним посадових обов'язків; залучення до злочинну діяльність або використання неповнолітніх; факт, що злочин здійснений у виправній установі, в системі освіти, в дитячих чи підліткових установах або в їхній безпосередній близькості чи в місцях, які використовуються учнями шкіл і студентами з метою освіти, занять спортом чи суспільною діяльністю; попередні обвинувачувані вироки, особливо за подібні злочини як за кордоном, так і в себе в країні – в обсязі, який передбачений вітчизняним законодавством» [2, с. 178].

Також Віденською Конвенцією, визначені організації і самі процедури міжнародного співробітництва правоохоронних органів у боротьбі з відмиванням грошей. Вона передбачає цілий набір видів співробітництва і надання взаємної допомоги. Тут і зняття показань свідків, і пошуки доказів, передача зібраної документації, арешт і вилучення майна і грошей, огляд місця події і передача інформації, а також багато чого іншого. Ця ж стаття передбачає доступ до банківської документації, до звітності компаній і підприємств іноземних країн та ін.

Особливо важливого значення розглянуті статті набули для тих країн і регіонів планети, де міжнародне співробітництво в такій сфері не застосовувалося. Віденська Конвенція 1988 року відіграла важливу роль у розвитку міжнародного права і стала серйозним внеском в організацію інтернаціонального співробітництва в боротьбі з відмиванням грошей.

Інший важливий документ, який основою міжнародного співробітництва в боротьбі з наднаціональною організованою злочинністю, – «Конвенція в справах про відмивання доходів, отриманих від здійснення злочину, їх виявлення, вилучення і конфіскацію», підписана в Страсбурзі 18 листопада 1990 року. Цей документ підготовлений Комітетом експертів Ради Європи в ньому міститься найбільш повний перелік розпоряджень і правил, який охоплює всі етапи юридичної процедури – від початку розслідування до винесення вироку і конфіскації «брудних» грошей.

Конвенція Ради Європи багато уваги приділяє організації розшуку злочинних доходів, їх ідентифікації, а також заходам, які призводять до конфіскації злочинних доходів у будь-якій формі.

Відмивання «брудних» грошей кваліфікується як кримінальний злочин у законодавствах цілого ряду країн, насамперед, у кримінальних кодексах США, Великої Британії, Німеччини, Франції, Швейцарії.

Отже, підсумовуючи, можна казати, що наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років міжнародними інституціями було прийнято низку нормативних актів міжнародного характеру, що визначали загальні рекомендації щодо боротьби з відмиванням грошей та їх легалізації.

Основними документами в цьому питанні стали:

- Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 р., яка отримала назву – Віденська конвенція, що вперше дала визначення поняттю «відмивання грошей» у міжнародному праві [3];

- Декларація принципів Базельського комітету банківського нагляду 1988 р.

Основним міждержавним органом, що розробляє політику боротьби з легалізацією коштів, набутих злочинним шляхом, та сприяє її виконанню на національному і міжнародному рівні є FATF (Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів, отриманих злочинним шляхом). Утворена у 1989 році країнами «великої сімки». Ця міжурядова організація розробляє, узагальнює та реалізує міжнародний досвід у боротьбі з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму [4].

Рекомендації FATF представляють вичерпну та послідовну систему заходів, які повинні бути імплементовані країнами з метою боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а також фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Країни мають різну структуру правової, адміністративної та операційної системи та різні фінансові системи, і тому всі не можуть вжити ідентичних заходів для боротьби з цими загрозами. Таким чином, Рекомендації FATF встановлюють міжнародні стандарти, які країни повинні імплементувати за рахунок заходів, адаптованих до конкретних обставин.

Підсумовуючи викладене можна зробити висновок, що діяльність України щодо імплементації міжнародних стандартів дозволить: забезпечити відповідність національної системи фінансового моніторингу новим світовим стандартам в цій сфері; запобігти можливому застосуванню санкцій з боку міжнародних організацій; підтвердити принцип незворотності і послідовності у виконанні Україною своїх міжнародних зобов'язань; забезпечити нормальні умови для зовнішньоекономічної діяльності представників українського бізнесу; удосконалити механізм регулювання та нагляду за фінансовими посередниками у частині додержання ними вимог законодавства з питань запобігання та протидії легалізації незаконних доходів і фінансуванню тероризму; зробити фінансову систему України прозорою та здатною протистояти відмиванню «брудних» грошей та можливості її використання для фінансування тероризму; зняти перепони у стимулюванні притоку інвестицій у національну економіку з боку розвинених країн.

Список використаних джерел

4. Бойко Н. Запобігання та протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Вісник прокуратури*. 2006. № 4. С. 39.

5. Протидія легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму / Гуржій С. Г. та ін. Київ : Такі справи, 2008. С. 437.

6. Про ратифікацію Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин : Постанова Верховної Ради УРСР від 25.04.1991 за № 1000-XII // Відомості Верховної Ради. 1991. № 24. С. 277.

7. Україна імплементує нові стандарти FATF в національне законодавство щодо відмивання коштів та фінансування тероризму. Інформаційне агентство «ЛІГА:ЗАКОН», 2010–2013. URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2012/2/17/57439.htm>

*Пендюра Максим Миколайович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАВДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У ході реформ правоохоронних органів, у 2015 році Кабінет Міністрів України, відповідно до закону України «Про Національну поліцію», ухвалив рішення про створення центрального органу виконавчої влади – Національна